

62010CJ0500

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 29. marca 2012 (*)

„Dane — DPH — článok 4 ods. 3 ZEÚ — Šiesta smernica — články 2 a 22 — Automatické ukončenie konaní prebiehajúcich pred daňovým súdom tretieho stupňa“

Vo veci C-500/10,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Commissione tributaria centrale, sezione di Bologna (Taliansko), z 22. septembra 2010 a doručený Súdnemu dvoru 19. októbra 2010, ktorý súvisí s konaním:

Ufficio IVA di Piacenza

proti

Belvedere Costruzioni Srl,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory J.-C. Bonichot, sudcovia A. Prechal, L. Bay Larsen, C. Toader a E. Jarašinas (spravodajca),

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: A. Impellizzeri, referentka,

so zreteňom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 22. septembra 2011,

so zreteňom na pripomienky, ktoré predložili:

—

talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci P. Gentili, avvocato dello Stato,

—

Európska komisia, v zastúpení: E. Traversa a L. Lozano Palacios, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 17. novembra 2011,

vyhlásil tento

Rozsudok

1

Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4 ods. 3 ZEÚ a článkov 2 a 22 šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských

štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia (Ú. v. ES L 145, s. 1; Mim. vyd. 09/001, s. 23, ďalej len „šiesta smernica“).

2

Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi Ufficio IVA di Piacenza (Úrad pre DPH v Piacenze) a Belvedere Costruzioni Srl (ďalej len „Belvedere Costruzioni“) vo veci daňového výmeru týkajúceho sa dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) za obdobie roka 1982.

Právny rámec

Právo Únie

3

Podľa článku 2 šiestej smernice podlieha DPH dodávka tovaru alebo služieb za úhradu v rámci územia štátu zdaniteľnou osobou, ako aj dovoz tovaru.

4

Článok 22 šiestej smernice stanovuje:

„...“

4. Každá zdaniteľná osoba musí predložiť daňové priznanie v rámci intervalu, ktorý si stanoví každý členský štát osobitne...

...

5. Každá zdaniteľná osoba zaplatí istú sumu [DPH] pri predložení daňového priznania. členské štáty však môžu určiť iný dátum na zaplatenie tejto sumy, alebo môžu vyžadovať predbežnú platbu.

...

8. ... členské štáty môžu uložiť povinnosti, ktoré považujú za nevyhnutné pre správne vyrubenie a výber dane a predchádzanie daňovým podvodom.

...“

Vnútroštátne právo

5

Článok 3 ods. 2a zákonného dekrétu č. 40/2010 (GURI č. 71 z 26. marca 2010), zmeneného, teraz zákon č. 73/2010 (GURI č. 120 z 25. mája 2010, ďalej len „zákonný dekrét č. 40/2010“), znie:

„S cieľom zabezpečiť primeranú dĺžku súdnych konaní v daňových veciach v súlade so zásadou primeranej lehoty na prejednanie vecí v zmysle Európskeho dohovoru o ľudských právach a základných slobodách [podpísaného v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDP“)], ratifikovaného zákonom č. 848 zo 4. augusta 1955, prebiehajúce daňové konania o žalobách podaných na prvom stupni viac ako 10 rokov pred dňom nadobudnutia účinnosti zákona, ktorým sa tento dekrét mení na zákon, v ktorých štátny daňový orgán nemal úspech na prvom ani na druhom stupni, sa ukončia z dôvodu nedodržania požiadavky primeranej lehoty stanovenej v článku 6 ods. 1 tohto dohovoru v súlade s týmito pravidlami:

a)

daňové konania prebiehajúce pred Commissione tributaria centrale, s výnimkou konaní, ktorých predmetom sú nároky na vrátenie dane, sa automaticky ukončia uznesením predsedu senátu alebo iného povereného člena...;

...“

6

Zákon č. 73/2010, ktorým bol zákonný dekrét č. 40/2010 zmenený na zákon, nadobudol účinnosť 26. mája 2010.

7

Commissione tributaria centrale, ktorý pôsobil ako súd tretieho stupňa v oblasti daní, bol zrušený zákonným dekrétom č. 54/1992 (GURI č. 9 z 13. januára 1993) s účinnosťou od 1. mája 1996. Vo svojej činnosti však pokračuje, až kým sa neukončia všetky konania, ktoré boli pred ním začaté pred týmto dátumom.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

8

Spoločnosť Belvedere Costruzioni v daňovom priznaní k DPH za rok 1982 uplatnila odpočítanie dane vo výške 22264000 ITL ako nadmerný odpočet vyplývajúci z daňového priznania za rok 1981. Dňa 12. augusta 1985 Ufficio IVA di Piacenza vykonal opravu dane za rok 1982 z dôvodu, že daňové priznanie za rok 1981 bolo podané oneskorene a v dôsledku toho nebolo možné odpočítať DPH v rámci daňového priznania za rok 1982, a oznámil tejto spoločnosti vydanie dodatočného daňového výmeru.

9

Belvedere Costruzioni podala proti tomuto rozhodnutiu žalobu na Commissione tributaria di primo grado di Piacenza (Daňový súd prvého stupňa v Piacenze), pričom tvrdila, že uvedený nadmerný odpočet nebol dôsledkom rozdielu medzi DPH „na vstupe“ z predajov a DPH „v prospech“ z nákupov týkajúcich sa zdaniteľných plnení uskutočnených v roku 1981, ale predstavoval časť odpočtu vykázaného v jej daňovom priznaní za rok 1980. Tvrdila, že podľa príslušnej vnútroštátnej právnej úpravy nedošlo k zániku jej práva na odpočítanie DPH, zatiaľ čo Ufficio IVA di Piacenza tvrdil opak.

10

Commissione tributaria di primo grado di Piacenza vyhovel tejto žalobe rozhodnutím z 10. októbra

1986, ktoré bolo potvrdené na základe odvolania, ktoré podal uvedený Ufficio IVA, rozhodnutím Commissione tributaria di secondo grado (odvolací daťový súd) z 28. mája 1990. Ufficio IVA proti tomuto rozhodnutiu podal dovolanie na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na zaťatie prejudiciálneho konania.

11

Commissione tributaria centrale, sezione di Bologna, v návrhu na zaťatie prejudiciálneho konania uvádza, že keďže daťová správa nemala úspech na prvých dvoch stupňoch konania, mal by sa uplatniť ťlánok 3 ods. 2a písm. a) zákonného dekrétu ť. 40/2010, podľa ktorého bude založená prekážka právoplatne rozhodnutej veci na druhom stupni a ktorým definitívne zanikne pohťadávkou uplatnená daťovým orgánom v troch stupňoch súdneho konania.

12

Domnieva sa však, že uplatnenie tohto ustanovenia môže viesť tak k porušeniu ťlánku 4 ods. 3 ZEÚ, ako aj ťlánkov 2 a 22 šiestej smernice, ktoré boli predmetom výkladu v rozsudku zo 17. júla 2008, Komisia/Taliansko (C-132/06, Zb. s. I-5457), lebo by sa s koneťnou platnosťou zabránilo výberu pohťadávkou na DPH, ktorú daťová správa žiada potvrdiť súdnou cestou. Táto skutoťnosť by podľa tohto súdu bola v rozpore s povinnosťou Talianskej republiky zabezpečiť efektívne vymáhanie vlastných zdrojov Európskej únie.

13

Za týchto okolností Commissione tributaria centrale, sezione di Bologna, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Bránia ťlánok 10... ES, teraz ťlánok 4... ZEÚ, a ťlánky 2 a 22 šiestej smernice... talianskej právnej úprave obsiahnutej v ťlánku 3 ods. 2a [zákonného dekrétu ť. 40/2010], ktorá neumožťuje daťovému súdu, aby rozhodol o existencii daťovej pohťadávkou, ktorú si daťový orgán vťas uplatnil podaním odvolania proti nepriaznivému rozhodnutiu, a v podstate tak stanovuje úplné vzdanie sa spornej pohťadávkou DPH, ak sa považovala za neopodstatnenú na obidvoch stupňoch rozhodovania, bez akéhokoťvek zaplataenia spornej pohťadávkou ťo i len v obmedzenej miere zo strany daťovníka, ktorý bol týmto vzdaním sa zvyhodnený?“

O prejudiciálnej otázke

14

Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, ťi sa majú ťlánok 4 ods. 3 ZEÚ a ťlánky 2 a 22 šiestej smernice vykladať v tom zmysle, že v oblasti DPH bránia uplatneniu vnútroštátneho ustanovenia, ktoré stanovuje automatické ukonťenie súdnych konaní prebiehajúcich pred daťovým súdom tretieho stupťa, ak sú tieto konania zaťaté na základe žalôb podaných na prvom stupni viac než desať rokov pred nadobudnutím úťinnosti tohto ustanovenia a daťový orgán nemal na prvých dvoch stupňoch konania úspech, priťom v dôsledku uvedeného automatického ukonťenia bude založená prekážka právoplatne rozhodnutej veci na druhom stupni a zanikne pohťadávkou uplatnená daťovým orgánom.

O prípustnosti

15

Talianska vláda sa domnieva, že táto otázka je neprípustná. Podľa nej si vnútroštátny súd nesplnil povinnosť predložiť Súdnemu dvoru všetky skutkové a právne okolnosti, ktoré by umožťovali

pochopiť, prečo článok 3 ods. 2a zákonného dekrétu č. 40/2010 podľa jeho názoru stanovuje, že sa orgán daňovej správy vzdá svojej právomoci overovať zdaniteľné plnenia. Keďže tento článok nebol v návrhu na začatie prejudiciálneho konania analyzovaný, táto otázka je podľa talianskej vlády zjavne abstraktná a hypotetická.

16

V tejto súvislosti však treba pripomenúť, že návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný vnútroštátnym súdom možno vyhlásiť za neprípustný len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou ani s predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi okolnosťami potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené (pozri najmä rozsudky z 15. decembra 1995, Bosman, C-415/93, Zb. s. I-4921, bod 61, ako aj z 31. marca 2011, Schröder, C-450/09, Zb. s. I-2497, bod 17).

17

Pokiaľ ide osobitne o informácie, ktoré musia byť poskytnuté Súdnemu dvoru v rámci návrhu na začatie prejudiciálneho konania, tieto informácie neslúžia iba na to, aby umožnili Súdnemu dvoru dať užitočné odpovede vnútroštátnemu súdu, ale musia rovnako dať vládam členských štátov, ako aj iným zainteresovaným účasníkom možnosť predložiť pripomienky podľa článku 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že na tento účel je na jednej strane potrebné, aby vnútroštátny súd vymedzil skutkový a právny rámec, do ktorého sa začleňujú ním položené otázky, alebo prinajmenšom objasnil skutkové predpoklady, na ktorých sa tieto otázky zakladajú. Na druhej strane musí návrh na začatie prejudiciálneho konania uvádzať presné dôvody, pre ktoré vnútroštátny súd považuje výklad práva Únie za sporný a polozenie prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru za potrebné (rozsudok z 8. septembra 2009, Liga Portuguesa de Futebol Profissional a Bwin International, C-42/07, Zb. s. I-7633, bod 40 a citovaná judikatúra).

18

V predmetnej veci návrh na začatie prejudiciálneho konania obsahuje opis skutkových okolností v konaní vo veci samej a relevantného vnútroštátneho práva, konkrétne článok 3 ods. 2a písm. a) zákonného dekrétu č. 40/2010. Ďalej uvádza dôvody, ktoré vnútroštátny súd viedli k otázke súladu tohto článku s právom Únie a k záveru, že je nevyhnutné položiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku. Táto otázka nie je abstraktná ani hypotetická, naopak, zdá sa byť určujúca na vyriešenie sporu vo veci samej, lebo podľa analýzy tohto ustanovenia, ktorú vykonal vnútroštátny súd, uvedený súd je povinný ukončiť spor bez toho, aby sa vyslovil k dôvodnosti rozhodnutia, ktoré je pred ním napadnuté.

19

Prejudiciálnu otázku preto treba považovať za prípustnú.

O veci samej

20

Ako Súdny dvor už pripomenul v bode 37 rozsudku Komisia/Taliansko, už citovaného, z článkov 2 a 22 šiestej smernice, ako aj z článku 4 ods. 3 ZEÚ vyplýva, že každý členský štát musí prijať všetky legislatívne a správne opatrenia, aby zabezpečil, že splatná DPH bude na jeho území vyberaná v plnej výške. V tejto súvislosti sú členské štáty povinné overovať daňové priznania

zdaniteľných osôb, ich útovné závierky a ostatné relevantné dokumenty, ako aj vypočítaná a vybraná daň.

21

V rámci spoločného systému DPH sú členské štáty povinné zabezpečiť dodržiavanie povinností, ktoré sa vzťahujú na zdaniteľné osoby, a v tejto súvislosti majú určiť voľnosť, najmä pokiaľ ide o spôsob použitia prostriedkov, ktoré majú k dispozícii (rozsudok Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 38).

22

Táto voľnosť je však obmedzená povinnosťou zabezpečiť účinný výber vlastných zdrojov Únie a povinnosťou nevytvárať podstatné rozdiely v spôsobe zaobchádzania so zdaniteľnými osobami, a to tak v rámci jedného členského štátu, ako aj všetkých členských štátov. Šiesta smernica sa má vykladať v súlade so zásadou daňovej neutrality, ktorá je vlastná spoločnému systému DPH, ktorá nepripúšťa, aby sa s hospodárskymi subjektmi, ktoré uskutočňujú plnenia rovnakého druhu, zaobchádzalo pri vyberaní DPH rôzne. Akákoľvek účinnosť členských štátov týkajúca sa výberu DPH musí byť v súlade s touto zásadou (rozsudok Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 39).

23

Po prvé povinnosť zabezpečiť účinný výber zdrojov Únie však nemôže brániť dodržiavaniu zásady primeranej lehoty na prejednanie vecí, ktorá podľa článku 47 druhého odseku Charty základných práv Európskej únie zaväzuje členské štáty pri vykonávaní práva Únie a ktorá je chránená aj podľa článku 6 ods. 1 EDP.

24

V predmetnej veci treba zdôrazniť, že článok 3 ods. 2a písm. a) zákonného dekrétu č. 40/2010 stanovuje ukončenie len daňových konaní, ktorých trvanie od podania žaloby na prvom stupni prekračuje desať rokov pred nadobudnutím účinnosti tohto ustanovenia, a jeho cieľom je, ako vyplýva i z jeho znenia, napraviť porušenie zásady primeranej lehoty stanovenej v článku 6 ods. 1 EDP. Z pripomienok predložených Súdnemu dvoru ďalej vyplýva, že článok 3 ods. 2a zákonného dekrétu č. 40/2010 nadobudol účinnosť o viac ako 14 rokov po poslednom termíne na podanie odvolania na Commissione tributaria centrale, takže všetky konania, ktoré v súčasnosti prebiehajú pred týmto súdom, de facto trvajú dlhšie než štrnásť rokov.

25

Skutkové okolnosti vecí samej, ku ktorým došlo pred tridsiatimi rokmi, svedčia o tom, že niektoré z týchto konaní trvali oveľa dlhšie. Takáto dĺžka konania však môže sama osebe a priori ohroziť dodržanie zásady primeranej lehoty a navyše aj povinnosti zabezpečiť účinný výber vlastných zdrojov Únie.

26

Po druhé zdá sa, že takéto opatrenia nemožno porovnávať s opatreniami dotknutými vo veci, v ktorej bol vydaný už citovaný rozsudok Komisia/Taliansko. Ako uvádza generálna advokátka v bodoch 36 a 37 svojich návrhov, opatrenia dotknuté v uvedenej veci boli zavedené veľmi skoro po uplynutí stanovených lehôt na zaplatenie obvykle splatných súm DPH a umožnili tak dotknutým zdaniteľným osobám vyhnúť sa kontrole zo strany daňovej správy. Súdny dvor rozhodol, že tieto opatrenia predstavovali všeobecné a bezpodmienečné vzdanie sa právomoci overovať zdaniteľné plnenia uskutočňované v priebehu určitého počtu zdaňovacích období. Z toho, čo je

uvedené v bodoch 24 a 25 tohto rozsudku, vyplýva, že opatrenie uvedené v ?lánku 3 ods. 2a zákonného dekrétu ?. 40/2010 nepredstavuje všeobecné vzdanie sa výberu DPH za určité obdobie, ale mimoriadne ustanovenie, ktorého cie?om je zaisti? dodržanie zásady primeranej lehoty ukon?ením najstarších konaní prebiehajúcich pred da?ovým súdom tretieho stup?a, v dôsledku ?oho rozhodnutie súdu druhého stup?a nadobudne právoplatnosť.

27

Okrem toho vzh?adom na svoj presný a obmedzený charakter a vzh?adom na podmienky svojho uplatnenia nevytvára takéto opatrenie zásadné rozdiely v tom, ako sa zaobchádza so zdaniteľnými osobami ako s celkom, a preto nenarúša zásadu da?ovej neutrality.

28

Z tohto dôvodu treba na položenú otázku odpoveda? tak, že ?lánok 4 ods. 3 ZEÚ a ?lánky 2 a 22 šiestej smernice treba vyklada? v tom zmysle, že v oblasti DPH nebránia uplatneniu takéto mimoriadneho vnútroštátneho ustanovenia, akým je ustanovenie vo veci samej, ktoré stanovuje automatické ukon?enie súdnych konaní prebiehajúcich pred da?ovým súdom tretieho stup?a, ak sú tieto konania za?até na základe žalôb podaných na prvom stupni viac než desa? rokov, a v praxi viac než štrnás? rokov, pred nadobudnutím účinnosti tohto ustanovenia a da?ový orgán nemal na prvých dvoch stup?och konania úspech, pri?om v dôsledku uvedeného automatického ukon?enia bude založená prekážka právoplatne rozhodnutej veci na druhom stupni a definitívne zanikne poh?adávkou uplatnená da?ovým orgánom.

O trovách

29

Vzh?adom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vz?ahu k ú?astníkom konania vo veci samej inciden?ný charakter a bolo za?até v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených ú?astníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

?lánok 4 ods. 3 ZEÚ a ?lánky 2 a 22 šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov ?lenských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia treba vyklada? v tom zmysle, že v oblasti DPH nebránia uplatneniu takéto mimoriadneho vnútroštátneho ustanovenia, akým je ustanovenie vo veci samej, ktoré stanovuje automatické ukon?enie súdnych konaní prebiehajúcich pred da?ovým súdom tretieho stup?a, ak sú tieto konania za?até na základe žalôb podaných na prvom stupni viac než desa? rokov, a v praxi viac než štrnás? rokov, pred nadobudnutím účinnosti tohto ustanovenia a ak da?ový orgán nemal na prvých dvoch stup?och konania úspech, pri?om v dôsledku uvedeného automatického ukon?enia bude založená prekážka právoplatne rozhodnutej veci na druhom stupni a definitívne zanikne poh?adávkou uplatnená da?ovým orgánom.

Podpisy

(*) Jazyk konania: talian?ina.